

10. Rukovod'ia sh'ie principy po svobode mirnyh sobranii (2-e izd.) [Guidelines on Freedom of Peaceful Assembly (second edition)] / Podgotovleny sovetom ekspertov BDIPCH OBSE po voprosam svobody sobranii. Retrived from <http://www.osce.org/ru/odihr/83237?download=true> (accessed: 30.12.2019). [in Russian].

Стаття надійшла до редакції: 5.01.2020

УДК. 342.951

DOI <https://doi.org/10.36550/2522-9230.2020.8.28>

Шутак Таміла Георгіївна,
здобувач Науково-дослідного інституту
e-mail: tekstulinvest1@gmail.com
<https://orcid.org/0000-0001-5600-8632>

АДМІНІСТРАТИВНО-ПРАВОВЕ РЕГУЛЮВАННЯ ЗДІЙСНЕННЯ ОСНОВНИХ ФОРМ ТРАНСКОРДОННОГО СПІВРОБІТНИЦТВА

У статті відповідно до положень чинного вітчизняного законодавства розкрито основні форми транскордонного співробітництва, окреслено головні умови та підстави адміністративно-правового впливу у цій сфері. Автором зауважено, однією із ключових організаційних форм транскордонного співробітництва є укладення міжнародних угод загального характеру й в окремих галузях, де співпадають публічні та суспільні інтереси суб'єктів взаємодії. Визначено та охарактеризовано національний та загальний рівень угод про транскордонне співробітництво, що передбачають створення фундаменту з питань налагодження добросусідських відносин прикордонних територій, тоді як спеціальний рівень – визначає та реалізує конкретні та найбільш актуальні державні та суспільні інтереси. Акцентовано на високій гнучкості сукупності правових засобів для здійснення транскордонного співробітництва, які охоплюють певні програми, які дозволяють реалізувати спільні суспільні інтереси України та сусідніх держав. Розкрито специфіку найбільш поширеної форми транскордонного співробітництва – єврорегіони. Вони сприяють зміцненню транскордонних зв'язків між прикордонними регіонами у соціально-культурній, екологічній та економічній сферах діяльності. Виокремлено ключові особливості єврорегіонів з адміністративно-правової точки зору. Акцентовано увагу на те, що об'єднання єврорегіонального співробітництва й єврорегіони, функціонують у досить стійкій та безперервній взаємодії. Зазначено, що основну масу нормативно-правових актів з питань діяльності єврорегіонів утворюють угоди з транскордонного співробітництва, статuti та положення об'єднань єврорегіонального співробітництва, низка відомчих та індивідуальних управлінських актів. Автором констатовано, що транскордонне співробітництво слугує важливим чинником налагодження міжнародної взаємодії прикордонних регіонів України та країн ЄС.

Ключові слова: адміністративно-правове регулювання, єврорегіон, прикордонні регіони, суб'єкти публічної адміністрації, транскордонне співробітництво

Shutak T. ADMINISTRATIVE LEGAL ADJUSTING OF REALIZATION OF BASIC FORMS OF CROSS-BORDER COOPERATION

In the article in accordance with the provisions of the current domestic legislation, the article describes the main forms of cross-border cooperation, outlines the main conditions and grounds for administrative and legal influence in this field. The author points out that one of the key organizational forms of cross-border cooperation is the conclusion of international agreements of a general nature and in certain areas where the public and public interests of the subjects of interaction coincide. The national and the general level of cross-border cooperation agreements are defined and characterized, which provide the foundation for the establishment of good neighborly relations of the border areas, while the special level defines and implements specific and most relevant state and public interests. The focus is on the high flexibility of the legal framework for cross-border co-operation, which covers specific programs that enable the common public interests of Ukraine and neighboring countries to be realized. The specifics of the most common form of cross-border cooperation - Euroregions - are revealed. They help to strengthen cross-border links between border regions in socio-cultural, environmental and economic spheres. The key features of the Euroregions from an administrative and legal point of view are highlighted. Attention is drawn to the fact that the integration of Euroregional cooperation and Euroregion operate in a rather stable and continuous interaction. It is noted that the majority of regulatory acts related to the activities of the Euroregions are made up of cross-border cooperation agreements, statutes and provisions of Euroregional cooperation associations, a number of departmental and individual management acts. The author stated that cross-border cooperation is an important factor in establishing international cooperation of the border regions of Ukraine and EU countries.

Key words: administrative legal adjusting, European region, frontier regions, subjects of public administration, transfrontal collaboration.

Постановка проблеми. На компетентні вітчизняні органи державної влади та інші відповідні публічні інституції цілком покладається суспільно-важливий обов'язок із загального забезпечення належного правового врегулювання ключових питань щодо організації, планомірного й системного здійснення транскордонного співробітництва. Лише за такої сталої підтримки з боку держави можливо досягти високих цілей європейської інтеграції нашої країни, налагодження ефективних і довготривалих

Випуск 8. 2020

© Т.Г.Шутак, 2020

зв'язків на рівні прикордонних територій.

У кінцевому підсумку локальна взаємодія на міжнародній арені спроможна допомогти вибудувати глобальні вектори добросусідства у межах України та низки сусідніх країн ЄС. У цьому сенсі застосовний юридичний інструментарій є багатогранний, де на особливу увагу заслуговує його адміністративно-правовий вираз, що у повній мірі відбиває регулювальний вплив суб'єктів публічної адміністрації в означеній сфері.

Аналіз останніх досліджень та публікацій. Розв'язання науково-теоретичних і практичних питань щодо транскордонного співробітництва не втрачають своєї актуальності за перманентних політичних, соціальних, економічних, інших чинників, які слугують дієвим механізмом сталого розвитку різних за ментальністю суспільств. Відповідні наукові дослідження в Україні почали розвиватися протягом останніх років, насамперед представниками соціально-економічних наук (І. О. Дроненко, М. В. Грузд, Н. І. Луцька, О. О. Носирев, Н. Є. Сілічева, М. В. Шуба та ін.), публічного управління й адміністративного права (К. В. Гегедош, О. П. Гребельник, Є. О. Коваленко, М. М. Рівас, О. М. Руденко, А. Ю. Стрижакова та ін.).

Метою статті є з'ясування сутності та особливостей сучасного стану здійснення адміністративно-правового регулювання реалізації основних форм транскордонного співробітництва.

Виклад основного матеріалу дослідження. Складність та різноманітність транскордонного співробітництва зумовлює існування низки організаційних форм його здійснення, де у ст. 5 Закону України «Про транскордонне співробітництво» мова йде, зокрема про створення об'єднань й органів транскордонного співробітництва; створення сврорегіонів; укладення угод про транскордонне співробітництво в окремих сферах; розроблення та реалізація спільних ініціатив, заходів, проектів, програм і стратегій в окремих сферах, що передбачає координацію співробітництва та акумулювання на визначений період ресурсів з метою спільного здійснення відповідних заходів; встановлення та розвитку взаємовигідних контактів між різними суб'єктами транскордонного співробітництва [1]. Суб'єкти транскордонного співробітництва можуть обирати та розвивати інші напрямки взаємодії, які не заборонені вітчизняним законодавством.

Окремо акцентуємо, що не всі наведені організаційні форми врегульовуються із застосуванням виключно комплексного адміністративно-правового інструментарію компетентними органами виконавчої влади. Низка укладених угод між Україною та іншими країнами відносяться до міжнародних правових актів, які передбачають спеціальні механізми їхнього законодавчого втілення у життя. Отже, однією із ключових організаційних форм транскордонного співробітництва є укладення міжнародних угод загального характеру й в окремих галузях, де співпадають публічні та суспільні інтереси суб'єктів взаємодії.

Відповідно до вітчизняного законодавства під міжнародним договором України варто розуміти укладений у письмовій формі з іноземною державою або іншим суб'єктом міжнародного права, який регулюється міжнародним правом, незалежно від того, міститься договір в одному чи декількох пов'язаних між собою документах, і незалежно від його конкретного найменування, зокрема договір, угода, конвенція, пакт, протокол тощо [2]. Проведений аналіз відповідної правової бази свідчить про поширеність трьох напрямків підписання і застосування міжнародних угод з питань транскордонного співробітництва, які доцільно розділити на певні рівні. Національний рівень здебільшого реалізується Міністерством закордонних справ України; загальний рівень – Кабінетом Міністрів України або за його дорученням; спеціальний рівень – центральними органами виконавчої влади у межах встановлених державно-владних повноважень.

Загальний рівень угод про транскордонне співробітництво охоплює прикладні конкретні аспекти в аналізованій сфері, коли Кабінет Міністрів України виступає договірною стороною у міжнародних взаєминах. З огляду на це, можливе залучення будь-якої необхідної ланки системи органів виконавчої влади для виконання міжнародних правових зобов'язань. Означене у певних випадках переходить на запропонований вище спеціальний рівень угод про транскордонне співробітництво, що гарантує високий ступінь відповідного адміністративно-правового забезпечення.

Національний та загальний рівень угод про транскордонне співробітництво передбачають створення фундаменту з питань налагодження добросусідських відносин прикордонних територій, тоді як спеціальний – визначає та реалізує конкретні та найбільш актуальні державні та суспільні інтереси. Однак, лише нещодавно врегульовано питання щодо визначення Типової форми угоди про транскордонне співробітництво, затвердженої наказом Міністерства регіонального розвитку, будівництва та житлово-комунального господарства України від 24.06.2019 № 140.

Зазначений адміністративно-правовий акт охоплює уніфіковані засади закріплення правового статусу та переліку завдань, які мають бути реалізовані при здійсненні транскордонного співробітництва, а також регламентує правові, організаційні, економічні та інші аспекти такого співробітництва. Нині провідна роль відводиться сферам промисловості, сільського господарства, транспорту і торгівлі; науки, техніки, освіти та охорони здоров'я; культури і мистецтв; туризму і спорту; транспорту, логістики і торгівлі; екології та раціонального використання природних ресурсів; будівництва, архітектури, містобудування та житлово-комунального господарства; інвестицій та розвитку ділової активності, у томі числі з питань спільного залучення міжнародної технічної допомоги [3].

Досить високою гнучкістю відзначається сукупність засобів для здійснення транскордонного

співробітництва, які охоплюють певні програми, які дозволяють реалізувати спільні суспільні інтереси України та сусідніх держав. Вони включають загальнодержавний та регіональний зрізи, де у першому випадку мова йде про втілення у життя широкомасштабної співпраці ЄС з нашою країною, в контексті виконання Регламенту (ЄС) № 232/2014 Європейського Парламенту і Ради від 11.03.2014 «Про загальні положення Європейського інструменту сусідства». Міжнародною програмою співпраці охоплено чотири спрямування: «Польща-Україна-Білорусь», «Угорщина-Словацьчина-Румунія-Україна», «Румунія-Україна», «Басейн Чорного моря». Для цих цілей виділено суттєві бюджетні асигнування ЄС, спрямовані на реалізацію низки ключових завдань із забезпечення добросусідського співіснування у низці суміжних сфер.

У положеннях Програми транскордонного співробітництва Європейського інструменту сусідства Угорщина-Словацьчина-Румунія-Україна 2014-2020, затвердженої Рішенням ЄС № С(2015) 9180, визначено, що територія програми нараховує приблизно 600 км спільного кордону, яка включає повністю словацько та угорсько-український кордон, частково румунсько-український кордон. Вона відображає історичні й культурні зв'язки, визначається спільними географічними та екологічними характеристиками. Співпрацюючим прикордонним регіоном, який ефективно функціонує і працює спільно у напрямку розвитку місцевої культури та збереження історичної спадщини, охорони навколишнього середовища, адаптації до зміни клімату та ліквідації наслідків стихійних лих. Співпраця є невід'ємною частиною повсякденного життя проживаючих людей та органів публічної влади, які функціонують на відповідних територіях [4, с. 4]. Отже, головними програмними завданнями визначено, що стратегією цієї співпраці до 2030 р. є створення єдиного транскордонного регіону в означених межах, коли державні кордони не заважають вільному співіснуванню громадян різних країн.

Комплекс заходів Європейського інструменту сусідства знаходить своє продовження в окремих спрямуваннях, зокрема через названий вище регіональний рівень програм транскордонного співробітництва. У цьому сенсі основними суб'єктами владних повноважень, які здійснюють відповідне адміністративно-правове забезпечення є уповноважені центральні органи виконавчої влади у сфері свого відання та місцеві державні адміністрації територій, на яких здійснюються взаємодія із сусідніми регіонами інших держав.

Нині близько десяти великомасштабних інфраструктурних проектів транскордонного співробітництва України частково або повністю фінансуються з бюджету ЄС [5], зокрема розвиток сучасної інфраструктури відділів прикордонної служби, замовниками яких є Адміністрація Державної прикордонної служби України, Волинська та Львівська обласні державні адміністрації, розвиток IT-інфраструктури вітчизняної митної та прикордонної служб на українсько-польському кордоні – Державна фіскальна служба України та Львівська обласна державна адміністрація, ефективний та безпечний кордон між Україною та Словацькою Республікою; реконструкція чинних і будівництво нових об'єктів митної інфраструктури пункту пропуску «Ужгород» (пасажирський напрям) – Державна фіскальна служба України, Адміністрація Державної прикордонної служби України, Закарпатська обласна державна адміністрація.

Значна кількість програм транскордонного співробітництва здійснюються за ініціативою територіальних громад або публічних інституцій, без підтримки ЄС. Особлива важливість певних програм транскордонного співробітництва для нашої країни та суспільства в цілому виражається через передбачення для них окремої статті видатків у державному та місцевих бюджетах згідно з положеннями Державної програми розвитку транскордонного співробітництва на 2007-2010 роки, затвердженої постановою Кабінету Міністрів України від 27.12.2006 № 1819, Державної програми розвитку транскордонного співробітництва на 2011-2015 роки, затвердженої постановою Кабінету Міністрів України від 01.12.2010 № 1088, та Державної програми розвитку транскордонного співробітництва на 2016-2020 роки, затвердженої постановою Кабінету Міністрів України від 23.08.2016 № 554.

На сьогодні фінансову публічну підтримку отримують понад сорок програм транскордонного співробітництва, наведення переліку яких є недоречним у зв'язку з надмірною їхньою об'ємністю. Більш важливого значення набуває їхня систематизація, що дозволить визначити основні державні та суспільні прерогативи в аналізованій сфері. Також з'ясувати подальші напрямки удосконалення відповідних адміністративно-правових засобів, серед яких:

- 1) сприяння соціально-економічному та промислового розвитку прикордонних регіонів;
- 2) збереження культурної спадщини й туристичний розвиток територій;
- 3) охорона навколишнього природного середовища та прикордонних екосистем;
- 4) покращення прикордонної та митної інфраструктури біля пунктів пропуску через державний кордон і суміжних регіонів.

Відбір таких програм і проектів здійснюється відповідно до вимог Положення про порядок проведення конкурсного відбору проектів (програм) транскордонного співробітництва, які можуть бути включені до державної програми розвитку транскордонного співробітництва, затвердженому постановою Кабінету Міністрів України від 11.05.2005 № 339. У конкурсі можуть брати участь проекти (програми), які розроблені суб'єктами або учасниками цих відносин згідно з порядком їхньої підготовки, затвердженим Міністерством розвитку громад та територій України, за умови фінансування витрат на реалізацію за рахунок коштів місцевих бюджетів або інших джерел у розмірі не менше ніж 10% загального обсягу фінансування проекту. Комісія з конкурсного відбору проектів утворюється відповідно обласними, Київською та міськими державними адміністраціями, які затверджують положення про комісію та її

персональний склад. До складу можуть входити представники відповідних суб'єктів владних повноважень, органів місцевого самоврядування та їхніх виконавчих органів, територіальних органів центральних органів виконавчої влади, громадських організацій, наукових та інших установ, залучатися незалежні експерти.

Найбільш поширеною формою транскордонного співробітництва є єврорегіони, однак у вітчизняному законодавстві їхнє визначення та зміст розкриті доволі поверхнево. Мова йде про організаційну форму транскордонного співробітництва, що здійснюється згідно з відповідними двосторонніми або багатосторонніми угод. Натомість у Законі України «Про транскордонне співробітництво» значно ширше окреслено головна сутність, по-перше, об'єднання єврорегіонального співробітництва як форми транскордонного співробітництва зі статусом юридичної особи відповідно до національного законодавства держави, на території якої є його місцезнаходження, метою якого є заохочення, підтримка і розвиток міжтериторіального співробітництва між суб'єктами і учасниками таких відносин у сферах спільної компетенції; по-друге, європейське об'єднання територіального співробітництва – об'єднання відповідних суб'єктів і сусідніх країн ЄС зі статусом юридичної особи відповідно до національного законодавства ЄС, на території якої є його місцезнаходження.

У сенсі зазначеного вище доречно зауважити, що європейське об'єднання територіального співробітництва є важливою складовою міжнародної взаємодії нашої країни, однак виходить за межі предмета дослідження, оскільки врегульовується нормами законодавства виключно відповідних країн ЄС. Однак, багаторічна практика підтверджує той факт, що різні організаційні форми, такі як об'єднання єврорегіонального співробітництва й єврорегіони, функціонують у своїй стійкій та безперервній взаємодії. Тому означене питання має бути розглянуто у логічній та змістовній єдності.

Значна кількість вітчизняних науковців наголошують на тому, що єврорегіон є найбільш істотною формою транскордонного співробітництва. Вона сприяє зміцненню транскордонних зв'язків між прикордонними регіонами у соціально-культурній, екологічній та економічній сферах діяльності. Функціонують відповідно до поставлених цілей, завдань і погоджених проєктів щодо розвитку відповідних територій, на які поширюється їхня компетенція, а також створюють умови для розвитку транспортної інфраструктури, соціальних, економічних контактів, туризму тощо. Основними рисами єврорегіонів з правової точки зору є: постійні; юридично відокремлені від своїх членів; мають свої власні адміністративні, технічні та фінансові ресурси; приймають власні внутрішні рішення; географічне розташування єврорегіону Отже, створення єврорегіону є засобом координації та активізації транскордонного співробітництва та формою пошуку найбільш ефективних шляхів взаємодії місцевих органів самоврядування, громадських організацій, науково-дослідних установ та інших самоврядних одиниць по обидва боки кордону [6, с. 30-31].

Зазначене дозволяє виокремити визначальні ключові особливості єврорегіонів з адміністративно-правової точки зору:

1) не вимагається створення додаткових адміністративних утворень, координування діяльності здійснюється відповідними суб'єктами транскордонного співробітництва, переважно наділених владними повноваженнями, зокрема місцевими та регіональними органами виконавчої влади та органами місцевого самоврядування, які можуть створювати спільні міжрегіональні управлінські центри;

2) взаємодія вітчизняних і закордонних органів публічної адміністрації та інших суб'єктів транскордонного співробітництва завжди реалізується на паритетних засадах із переважним застосуванням адміністративно-правового інструментарію у межах власної компетенції, з метою належної організації функціонування певного єврорегіону;

3) охоплює двох або більше суб'єктів міжнародної взаємодії, які представляють ще більше адміністративно-територіальних одиниць України та сусідніх держав, однак відповідний владний вплив здійснюється здебільшого регіональними органами публічної влади;

4) спрямовується на акумулювання, раціональний розподіл й використання фінансових, матеріально-технічних та інших ресурсів суб'єктів транскордонного співробітництва з метою налагодження узгодженої спільної діяльності;

5) функціонування здійснюється на підставі міждержавних угод, підписаних місцевими або регіональними органами публічної влади.

Основну масу нормативно-правових актів з питань діяльності єврорегіонів утворюють зазначені вище угоди з транскордонного співробітництва, статuti та положення об'єднань єврорегіонального співробітництва, низка відомчих та індивідуальних управлінських актів тощо. Натомість всі вони ґрунтуються на керівних векторах, заданих вищим органом виконавчої влади у нашій країні. Закладені вони у значній мірі у державних програмах розвитку транскордонного співробітництва, передбачених відповідними положеннями постанов Кабінету Міністрів України № 1819 від 27.12.2006, № 1088 від 01.12.2010, № 554 від 23.08.2016.

На території низки прикордонних областей із 1993 р. створено дев'ять єврорегіонів – Буг, Верхній Прут, Дністер, Дніпро, Карпатський, Нижній Дунай, Слобожанщина, Донбас і Ярославна, п'ять єврорегіонів створено з країнами ЄС (Польща, Словаччина, Румунія, Угорщина). Співробітництво у їхніх рамках спрямоване на поєднання зусиль в економічній сфері, розбудову соціальної, інформаційної та виробничої інфраструктури, будівництво й модернізацію прикордонної інфраструктури, розвиток транспортної мережі, поглиблення наукової та культурної співпраці, охорону навколишнього природного середовища. У сучасних

реаліях вимоги до єврорегіонів набули конкретних обрисів, які корелюються від конкретної країни міжрегіональної взаємодії. Це найбільше відповідає державним і суспільним інтересам всіх прикордонних територій, включених до транскордонного співробітництва.

Висновки. З огляду на викладене вище варто констатувати, що транскордонне співробітництво слугує важливим чинником налагодження міжнародної взаємодії прикордонних регіонів України та країн ЄС. Органи публічної адміністрації є суб'єктами такої взаємодії, оскільки визначають та корегують адміністративно-правові засади конкретних спільних дій представників вітчизняних і закордонних регіонів у різних ключових сферах суспільного та державного життя. Вони встановлюють дозволи, заборони й обмеження для учасників співробітництва, яке регулюється нормами адміністративного законодавства з одночасним врахуванням і узгодженням з положеннями міжнародного права та національного законодавства країн ЄС. З іншого боку – органи влади безпосередньо вступають у міжнародну взаємодію для реалізації певних завдань державного характеру, які відіграють важливе значення для громадян прикордонних регіонів.

СПИСОК ВИКОРИСТАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ:

1. Про транскордонне співробітництво: Закон України від 24.06.2004 № 1861-IV. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1861-15> (дата звернення: 15.12.2019).
2. Про міжнародні договори України : Закон України від 29.06.2004 № 1906-IV. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1906-15> (дата звернення: 15.12.2019).
3. Про затвердження Типової форми угоди про транскордонне співробітництво : наказ Міністерства регіонального розвитку, будівництва та житлово-комунального господарства України від 24.06.2019 № 140. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0784-19> (дата звернення: 15.12.2019).
4. Посібник для заявників в рамках другого конкурсу проектних заявок: Програма транскордонного співробітництва Європейського інструменту сусідства Угорщина-Словаччина-Румунія-Україна 2014-2020. URL: <https://guidelines-for-applicants2nd-callfinal-ua.pdf> (дата звернення: 15.12.2019).
5. Про затвердження Державної програми розвитку транскордонного співробітництва на 2011-2015 роки : постанова Кабінету Міністрів України від 01.12.2010 № 1088. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/cgi-bin/laws/main.cgi?nreg=1088-2010-%EF> (дата звернення: 15.12.2019).
6. Мікула Н. А., Калат Я. Я. Єврорегіональне співробітництво в системі транскордонної співпраці. *Соціально-економічні проблеми сучасного періоду України*. 2014. Вип. 4. С. 28-38.

REFERENCES:

1. Pro transkordonne spivrobitnytstvo : Zakon Ukrayiny [On Cross-Border Cooperation : Law of Ukraine]. Retrieved from <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1861-15> (accessed: 15.12.2019). [in Ukrainian].
2. Pro mizhnarodni dohovory Ukrainy : Zakon Ukrayiny [On International Agreements of Ukraine : Law of Ukraine]. Retrieved from <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1906-15> (accessed: 15.12.2019). [in Ukrainian].
3. Pro zatverdzhennia Tipovoi formy uhody pro transkordonne spivrobitnytstvo : nakaz Ministerstva rehionalnoho rozvytku, budivnytstva ta zhytlovo-komunalnoho hospodarstva Ukrainy vid 24.06.2019 № 140 [On the About claim of typiform of agreement about a Cross-Border Cooperation : Order of the Ministry for Regional Development, Construction and Public Housing and Utilities of Ukraine dated 24.06.2019 No. 140]. Retrieved from <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0784-19> (accessed: 15.12.2019). [in Ukrainian].
4. Posibnyk dlia zaiavnykiv v ramkakh drugoho konkursu proektykh zaiavok: Prohrama transkordonnoho spivrobitnytstva Yevropeiskoho instrumentu susidstva Uhorschchyna-Slovachchyna-Rumuniia-Ukraina 2014-2020 [Manual for declarants within the framework of the second competition of project requests: Program of transfrontal collaboration of the European instrument of neighborhood Hungary-Slovakia-Romania-Ukraine 2014-2020]. Retrieved from <https://guidelines-for-applicants2nd-callfinal-ua.pdf> (accessed: 15.12.2019). [in Ukrainian].
5. Pro zatverdzhennia Derzhavnoi prohramy rozvytku transkordonnoho spivrobitnytstva na 2011-2015 roky : postanova Kabinetu Ministriv Ukrainy vid 01.12.2010 № 1088 [About claim of the Government program of development of transfrontal collaboration on 2011-2015 : Resolution of Cabinet of Ministers of Ukraine dated 01.12.2010 No. 1088] Retrieved from <https://zakon.rada.gov.ua/cgi-bin/laws/main.cgi?nreg=1088-2010-%EF> (accessed: 15.12.2019). [in Ukrainian].
6. Mikula N. A., Kalat Ya. Ya. (2014). Yevrorehionalne spivrobitnytstvo v systemi transkordonnoi spivpratsi. *Sotsialno-ekonomichni problemy suchasnoho periodu Ukrainy – Socio-economic problems of modern period of Ukraine*, 4, 28-38 [in Ukrainian].

Стаття надійшла до редакції: 12.01.2020